

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

МАУП

Кафедра медичної і клінічної психології

Затверджено
Директор ННІПСН
Я.М. Раєвська
2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри медичної і
клінічної психології
Протокол №3 від 16.10.2024 р.
Завідувач кафедри І. С. Клименко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія та сучасні напрямки психології

спеціальності: 225 Медична психологія
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня другий (магістерський)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: 225 Медична психологія
(шифр і назва освітньої програми)

спеціалізації: Медична психологія
(за наявності) (назва спеціалізації)

Київ МАУП 2024

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:

Коняєва Лілія Дмитрівна, кандидат психол. наук, доцент кафедри психології;

Клименко Іван Сергійович, д.мед.н., доцент, зав.кафедри медичної психології.

Робочу навчальну програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри медичної і клінічної психології

Протокол №3 від 16.10.2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

І. С. Клименко

Робочу програму погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми
225 Медична психологія

(назва освітньої програми)

16.10.2024 р.

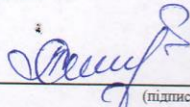
Керівник (гарант) освітньої програми

(підпис)

Робочу програму перевірено

_____. _____. 20__ р.

Заступник директора

(підпис)

Т.В. Нич

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 2	Галузь знань – 22 ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	Обов'язкова	
Модулів - 2	Спеціальність – 225 МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ	Рік підготовки	
		1-й	
Змістових модулів - 2		Семестр	
		1-й	2-й
Загальна кількість кредитів/годин - 2/60		Лекції (год.)	
		16	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2–3 год.; самостійної роботи студента – 2 год.	Освітній рівень - МАГІСТР	Практичні(год.)	
		20	
		Самостійна робота(год.)	
		24	
		Всього	
		60	
		Вид контролю	
		Залік	

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіти компетентностями різного направлення для досягнення кінцевих результатів навчання.

Метою викладання навчальної дисципліни *«Історія психології та сучасні напрямки психології»* для медичних психологів є формування у студентів уявлень про основні психологічні підходи до розуміння закономірностей та основних фактів історіогенезу психологічної науки; засвоєння студентами знань про історію зародження та розвитку різноманітних теоретичних та емпіричних підходів, теорій, напрямків психології як самостійної науки, що допомагає зрозуміти її сутність, виявити вихідні позиції, оцінити новизну й усвідомити її історичний сенс, розвинути здатність розв'язувати складні задачі та проблеми інноваційного характеру в сфері охорони психічного здоров'я населення, забезпечувати психопрофілактику, психодіагностику та психокорекцію, лікування захворювань, пов'язаних із психічним здоров'ям.

Основні завдання викладання дисципліни *«Історія психології та сучасні напрямки психології»*:

- сформувати у студентів розуміння місця та ролі історії психології у системі наукового знання, її методологічних основ та методів, що використовуються на практиці;
- озброїти студентів знаннями про основні етапи становлення психології як самостійної науки;
- сприяти осмисленішому і ґрунтовнішому опануванню сукупності курсів за фахом, формуванню необхідного континууму уявлень і знань про психологію та її генезис загалом;

- з'ясувати зміст основних напрямів та наукових шкіл психологічної науки, умов їх становлення і розвитку;
- сформулювати навички роботи з першоджерелами для глибшого розуміння особливостей розвитку психологічної думки у різні історичні періоди;
- сприяти розвитку важливих професійних властивостей особистості, творчого ставлення до професійної діяльності.

2.2. Очікувані результати: оволодіння компетентностями різного спрямування для досягнення кінцевих результатів навчання згідно програми 225 "Медична психологія"

2.2.1. Інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми медичної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій характеризується невизначеністю умов і вимог.

2.2.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2.3. Спеціальні фахові (предметні) компетентності:

СК 1. Здатність до збирання та критичного опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.

СК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої роботи серед населення та медичних працівників.

2.2.5. Програмні результати навчання:

РН 8. Застосовувати сучасні методи корекції функціональних станів (фармакологічні, поведінкові, фізичні).

РН 10. Відшуковувати необхідну інформацію в професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію, застосовувати її для вдосконалення професійної практики.

РН 12. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, спрямовані на отримання нових знань та/або створення нових технологій у сфері медичної психології

РН 14. Розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проекти у сфері медичної психології, та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням наукових, економічних, правових, етичних та соціальних аспектів.

Після опанування дисципліни «Історія психології та сучасні напрямки психології» студенти будуть

знати:

- основні етапи розвитку психології та основні підходи до вивчення історії психології;
- засновників і видатних діячів психологічної науки;

- основні сучасні напрямки психології, медичної психології;
- формування поглядів різних науковців і психологічних шкіл на розуміння психологічних проблем;
- становлення та розвиток медичної психології як окремої галузі на стику медицини й психології, специфічної лікарської професії;
- методи та принципи історико-психологічного дослідження.

вміти:

- визначати послідовність етапів розвитку психології, передумови, взаємозв'язки психологічних ідей, теорій, напрямів, шкіл;
- здійснювати порівняльний аналіз теоретичних положень відповідно до основних ідей провідних психологічних напрямів та шкіл;
- володіти процедурою роботи з першоджерелами, правильно аналізувати й синтезувати реферовані праці;
- об'єктивно оцінювати та сприймати погляди різних науковців на розуміння психологічних проблем;
- застосовуючи відповідні методи історії психології, вміти порівнювати різноманітні погляди щодо предмету психології у різні історичні епохи;
- аналізувати сучасні напрями у психології;
- знаходити необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію, застосовувати її для вдосконалення медичної практики;
- розкривати прогностичне значення історії психології у розв'язанні актуальних проблем сучасної психології;
- приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

володіти навичками:

- аналізу питань, що розкривають сутність основних принципів та підходів історії психології, зокрема: донаукові погляди на психіку, особливості становлення психологічної думки в системі філософського знання, специфіку розвитку психології як самостійної науки та тенденції розвитку сучасних психологічних напрямів і шкіл;
- використання знань з історії психології для вдосконалення своїх професійних вмінь в практиці медичної психології.

3. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни. ОК 18

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1 «Вступ до історії психології та донауковий період розвитку психологічної думки»							
Тема 1. Предмет, завдання та методи історії психології	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії давнього світу	6	2	2	-	-	-	2
Тема 3. Розвиток філософської і психологічної думки в епохи Середньовіччя та Відродження	8	2	2	-	-	-	4

Тема 4. Філософсько-психологічна думка епох Наукової революції та Просвітництва	8	2	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2	-	2	-	-	-	-
Разом	30	8	10	-	-	-	12
Змістовий модуль 2 «Виникнення і розвиток наукової психології»							
Тема 5. Становлення психології як науки у XIX столітті та розвиток її галузей	8	2	2	-	-	-	4
Тема 6. Становлення і розвиток основних напрямів закордонної психології.	8	2	2	-	-	-	4
Тема 7. Виникнення та розвиток психологічної думки в Україні	10	4	2	-	-	-	4
Модульний контроль	2	-	2	-	-	-	-
Семестровий контроль	2	-	2	-	-	-	-
Разом	30	8	10	-	-	-	12
Усього	60	16	20	-	-	-	24

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

«Вступ до історії психології та донауковий період розвитку психологічної думки»

Тема 1. Предмет, завдання та методи історії психології

Історія психології – особлива галузь знання. Уявлення про предмет та завдання історії психології. Взаємозв'язок історії психології з іншими науками та психологічними дисциплінами. Культурологічний підхід до побудови історії психології. Історичне формування предмета психології.

Методологічні принципи історико-психологічного дослідження. Методи дослідження в історії психології та їх специфічність. Основні етапи та джерела історико-психологічного дослідження. Підходи до вивчення історії психології: контекстний, персоналістичний, діадний, парадигмальний, категоріальний, вивчення наукових шкіл.

Література [1–6; 10; 13; 15; 20; 24; 28; 29].

Тема 2. Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії давнього світу.

Міфологічна психологія та її основні категорії: фетишизм, анімізм, метемпсихоз, метаморфози, тотемізм. Ритуали і табу, ініціація та пізнання вікових особливостей психіки. Міф та міфологічна свідомість як джерело психологічної думки. Психологія «недіяння» і «правил поведінки» (даосизм та конфуціанство) в давньому Китаї. Психологічна думка в Стародавній Індії.

Етапи розвитку античної філософсько-психологічної думки. Уявлення про душу представників Мілетської школи та Геракліта Ефеського. Матеріалістична філософія Демокріта. Теорія темпераменту в античній психології. Філософсько-психологічна думка софістів і відкриття людини. Еліністичний період розвитку античної філософсько-психологічної думки та його основні напрями: епікуреїзм, стоїцизм та скептицизм. Сократ та сократівський метод у психології. Основні положення філософських поглядів Платона: вчення про світ ідей, про безсмертя душі. Перша систематизація знання про душу в працях Аристотеля. Психологія неоплатонізму.

Література [1; 2; 4–6; 11; 12; 14; 16; 18; 24; 25; 29; 32].

Тема 3. Розвиток філософської і психологічної думки в епохи Середньовіччя та Відродження.

Основні характерні риси та ідеї світогляду Середньовіччя. Теоцентризм – як вихідна позиція середньовічної психології. Християнське вчення про смисл людського буття.

Патристика: розробка біблійного послання і філософствування у вірі. Уявлення про душу грецької школи апологетів. Погляди на людину та її душу представників Каппадокійської школи: св. Василя

Великого, св. Григорія Нисського. Вчення про людину та її душу преп. Максима Сповідника та преп. Іоанна Дамаскіна. Латинська патристика до блаж. Августина: філософія Тертуліана, Арнобія Старшого та Лактанція. Погляди на особистість та її духовне життя блаж. Аврелія Августина.

Схоластика та її основні течії – реалізм та номіналізм. Погляди схоластів про людину та її душу. Вчення Фоми Аквінського: основні ідеї. Розвиток психологічних ідей у середньовічній арабомовній науці.

Особливості та принципи відродницької філософсько-психологічної думки: пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм. Титанізм як принцип ренесансної психології. Універсалізм у психології Леонардо да Вінчі. Основні ідеї, тенденції та спрямування гуманістико-відродницької думки: натурофілософія, неоплатонізм, аристотелізм, скептицизм. Пьетро Помпонацци і спори про безсмертя душі. Психологічні ідеї представників іспанського Відродження: Хуана Луїса Вівеса та Хуана Уарте.

Література [1; 2; 4; 5; 14; 16; 18; 23–25; 29; 32].

Тема 4. Філософсько-психологічна думка епох Наукової революції та Просвітництва.

Загальна характеристика епохи Наукової революції. Емпіризм та раціоналізм як напрямки у дослідженні процесів пізнання у епоху Нового часу. Філософія Нового часу: Р.Декарт і Ф.Бекон. Рефлекторне вчення Р. Декарта. Емпірична психологія Т. Гоббса та Дж. Локка. Моністичне вчення Б.Спінози. Г. Лейбніц: вчення про монади.

Загальна характеристика і основні риси просвітницького періоду. Матеріалістичні ідеї французьких просвітителів (Д. Дідро, К. Гельвецій, Ж. Ламетрі та ін.) Вчення про відчуття Е. Кондільяка. Ж.-Ж. Руссо: про людину у "природному стані". Англійське Просвітництво та філософсько-психологічні ідеї його представників: Д.Юма, Дж. Берклі та Д. Гартлі. Основні ідеї шотландської школи "здорового глузду". Німецьке Просвітництво та його особливості (Х.Вольф, І.Гердер та ін.). Німецька класична філософія. Теорія пізнання та етичне вчення І.Канта. Феноменологія духу Г. Гегеля.

Література [1; 2; 4; 5; 10–12; 14; 16; 18; 20; 25; 29; 31].

Плани лекцій

Лекція 1. Предмет, завдання та методи історії психології.

1. Історія психології – особлива галузь знання, її предмет і завдання.
2. Історичне формування предмета психології.
3. Методологічні принципи історико-психологічного дослідження.
4. Методи організації, збору та інтерпретації в історико-психологічному дослідженні.

Ключові слова: історія психології, міфологічна психологія, філософська психологія, наукова психологія, об'єкт, предмет та завдання історії психології, етапи становлення психології, душа, свідомість, поведінка, принципи та методи історико-психологічного дослідження, методи планування та методи збору і інтерпретації фактологічних даних в історико-психологічному дослідженні.

Література [1–6; 10; 13; 15; 20; 24; 28; 29].

Лекція 2. Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії давнього світу.

1. Міфологічна психологія первісного суспільства, її основні категорії та особливості міфологічної свідомості.
2. Уявлення про душу представників Мілетської школи, Геракліта Ефеського та Демокріта.
3. Філософсько-психологічна думка софістів та Сократа.
4. Основні положення філософсько-психологічних поглядів Платона та Аристотеля.

Ключові слова: фетишизм, анімізм, метемпсихоз, тотемізм, міфи, міфологічна свідомість, Мілетська школа, гілозоїзм, Логос, атомістична теорія Демокріта, софісти, агностицизм, сократичний метод, діалектика, світ ідей, чуттєве і інтелектуальне знання, рослинна, тваринна та розумна душа, нус.

Література [1; 2; 4-6; 11; 12; 14; 16; 18; 24; 25; 29; 32].

Лекція 3. Розвиток філософської і психологічної думки в епохи Середньовіччя та Відродження.

1. Основні характерні риси та ідеї світогляду Середньовіччя.
2. Патристика і схоластика та філософсько-психологічні вчення їх основних представників.
3. Істотні особливості та принципи відродницької філософсько-психологічної думки: пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм, титанізм.
4. Основні напрямки відродницької думки: натурофілософія, неоплатонізм, аристотелізм та скептицизм.

Ключові слова: теоцентризм, монотеїзм, креаціонізм, провіденціалізм, есхатологія, супранатуралізм, антропоцентризм, патристика, апологетика, Каппадокійська школа, волюнтаризм, ренесанс, пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм, титанізм, натурофілософія, неоплатонізм, аристотелізм, скептицизм.

Література [1; 2; 4; 5; 14; 16; 18; 23-25; 29; 32].

Лекція 4. Філософсько-психологічна думка епох Наукової революції та Просвітництва.

1. Загальна характеристика епохи Наукової революції.
2. Філософсько-психологічні ідеї основних представників емпіризму та раціоналізму в епоху Нового часу (Ф.Бекона, Т. Гоббса, Дж. Локка, Р.Декарта, Г. Лейбніца).
3. Загальна характеристика і основні риси просвітницького періоду.
4. Французьке, англійське та німецьке Просвітництво та їх особливості.

Ключові слова: наукова революція, раціоналізм, емпіризм, дуалізм, рефлекс, рефлексія, систематичний сумнів, картезіанство, монада, апперцепція, епоха Просвітництва, сенсуалізм, асоціація, асоціативна психологія, велике і мале коло вібрацій, суб'єктивний ідеалізм, французькі матеріалісти, емпірична і раціональна психологія.

Література [1; 2; 4; 5; 10–12; 14; 16; 18; 20; 25; 29; 31].

Плани семінарських занять

Семінарське заняття 1. Предмет, завдання та методи історії психології.

1. Уявлення про історію психології як галузь психологічних знань, її об'єкт і предмет.
2. Основні підходи до визначення рамок та етапів розвитку психології: підхід Г.Еббінгауза; підхід М.С. Роговіна; культурологічний підхід.
3. Основні завдання історії психології та її взаємозв'язок з іншими науками.
4. Коротка характеристика основних історичних етапів становлення предмета психології.
5. Специфіка історико-психологічного дослідження та характеристика його основних методологічних принципів.
6. Методи планування в історико-психологічному дослідженні: структурно-аналітичний, порівняно-співставляючий та генетичний.
7. Методи збору і інтерпретації фактологічного матеріалу в історико-психологічному дослідженні.
8. Основні етапи та джерела історико-психологічного дослідження.
9. Уявлення про підходи до вивчення історії психології: контекстний, персоналістичний, діадний, парадигмальний; категоріальний та вивчення наукових шкіл.

Рекомендована література:

Основна: 1–6; 10; 13; 15; 20.

Додаткова: 24; 28; 29.

Семінарське заняття 2. Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії давнього світу.

1. Основні категорії міфологічної психології первісного суспільства: анімізм, фетишизм, метемпсихоз, тотемізм.
2. Міф як джерело психологічної думки та основні особливості міфологічної свідомості.
3. Ритуали, табу, ініціація та їх психологічна сутність.
4. Психологічна думка у Давньому Китаї: даосизм та конфуціанство.
5. Психологічні уявлення Давньої Індії.

6. Загальний нарис розвитку античної філософсько-психологічної думки: етапи та основні напрямки античної філософії.
7. Уявлення про душу представників Мілетської школи та Геракліта.
8. Матеріалістична філософія Демокріта.
9. Гіппократ та його теорія темпераменту.
10. Орієнтація на проблему пізнання людини та суспільства у філософських поглядах софістів.
11. Уявлення про душу та пізнання Сократа та його метод діалогу.
12. Вчення Платона про світ ідей та його погляди на душу людини.
13. Розуміння душі як предмета психологічного знання в працях Аристотеля.
14. Основні напрями еліністичного періоду античної філософсько-психологічної думки: епікуреїзм, стоїцизм та скептицизм.
15. Характеристика основних ідей неоплатонізму.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 4–6; 11; 12; 14; 16; 18.

Додаткова: 24; 25; 29; 32.

Семінарське заняття 3. Розвиток філософської і психологічної думки в епохи Середньовіччя та Відродження.

1. Характерні риси та ідеї світогляду епохи Середньовіччя.
2. Патристика та апологетика, уявлення апологетів про душу людини.
3. Погляди на людину та її душу представників грецької патристики: св. Василя Великого, св. Григорія Нисського, преп. Максима Сповідника та преп. Іоанна Дамаскіна.
4. Основні ідеї латинської патристики до блаж. Августина: філософія Тертуліана, Арнобія Старшого та Лактанція.
5. Погляди на людину та її душу блаж. Аврелія Августина.
6. Уявлення про середньовічну схоластику, її періоди та течії – реалізм та номіналізм.
7. Схоластичне вчення та уявлення про душу Фоми Аквінського.
8. Розвиток психологічних ідей у арабомовній науці: основні психологічні ідеї Ібн-Сіні (Авіцені), Ібн-аль-Хайсама (Альгазени) та Ібн-Рашда (Аверроеса).
9. Хронологічні межі та істотні характеристики гуманістико-відродницького періоду. Титанізм як принцип ренесансної психології.
10. Універсалізм у психології Леонардо да Вінчі.
11. Натурофілософія та основні ідеї філософії Джордано Бруно.
12. Неоплатонізм, аристотелізм епохи Відродження та його представники.
13. Скептицизм епохи Відродження (М. Монтень).
14. Психологічні ідеї Хуана Луїса Вівеса та Хуана Урте.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 4; 5; 10–12; 14; 16; 18; 20;

Додаткова: 23–25; 29; 32.

Семінарські заняття 4-5. Філософсько-психологічна думка епох Наукової революції та Просвітництва.

1. Загальна характеристика епохи наукової революції. Емпіризм та раціоналізм як напрямки у дослідженні процесів пізнання.
2. Ф.Бекон та його психологічні погляди.
3. Дуалістичні погляди та рефлексорне вчення Р.Декарта.
4. Моністичне вчення Б.Спінози.
5. Основи монадології Г.Лейбніца.
6. Емпірична психологія Т. Гоббса та Дж. Локка.
7. Загальна характеристика і основні риси просвітницького періоду.

8. Філософсько-психологічні погляди французьких просвітників: Д. Дідро, К.Гельвеція, П. Гольбаха, Е. Кондільяка, Ж.Ламетрі, Жан-Жака Руссо.
9. Англійське Просвітництво та філософсько-психологічні ідеї його представників: Д.Юма, Дж. Берклі та Д. Гартлі.
10. Основні ідеї “шотландської школи” “здорового глузду”.
11. Характеристика психологічних ідей німецьких просвітників: Х.Вольфа, І.Гердера.
12. Загальне уявлення про німецьку класичну філософію.
13. Теорія пізнання та етичне вчення І.Канта.
14. Феноменологія духу Г. Гегеля.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 4; 5; 10–12; 14; 16; 18; 20;

Додаткова: 25; 29; 31.

Теми для самостійної роботи:

1. Підходи до вивчення історії психології.
2. Взаємозв'язок історії психології з іншими науками.
3. Основні етапи та джерела історико-психологічного дослідження.
4. Ритуали, табу, ініціація та їх психологічна сутність.
5. Психологічна думка у Давньому Китаї: даосизм та конфуціанство.
6. Психологічні уявлення Давньої Індії.
7. Загальний нарис розвитку античної філософсько-психологічної думки: етапи та основні напрямки античної філософії.
8. Гіппократ та його теорія темпераменту.
9. Основні напрями еліністичного періоду античної філософсько-психологічної думки: епікуреїзм, стоїцизм та скептицизм.
10. Характеристика основних ідей неоплатонізму.
11. Основні ідеї латинської патристики до блаж. Августина: філософія Тертуліана, Арнобія Старшого та Лактанція.
12. Розвиток психологічних ідей у середньовічній арабомовній науці.
13. Схоластичне вчення Фоми Аквінського.
14. Універсалізм у психології Леонардо да Вінчі.
15. Натурофілософія та основні ідеї філософії Джордано Бруно.
16. Психологічні ідеї Хуана Луїса Вівеса та Хуана Уарте.
17. Моністичне вчення Б.Спінози.
18. Основні ідеї “шотландської школи” “здорового глузду”.
19. Загальне уявлення про німецьку класичну філософію.
20. Теорія пізнання та етичне вчення І.Канта.
21. Феноменологія духу Г. Гегеля.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 4–6; 11; 12; 14; 16; 18; 20;

Додаткова: 24; 25; 29; 31; 32.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

«Виникнення і розвиток наукової психології»

Тема 5. Становлення психології як науки у XIX столітті та розвиток її галузей.

Психологія в першій половині XIX ст.: рефлексорне вчення, вчення про органи чуття і головний мозок. Асоціативна психологія. Німецька емпірична психологія І. Ф. Гербарта. Позитивізм О. Конта. Ніцшеанство в філософсько-психологічній думці. Діалектико-матеріалістичні основи психології.

Природничо-наукові передумови перетворення психології в самостійну науку. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розвиток психології. Вчення про рефлекс та психофізіологія органів чуття в середині XIX ст. Психофізика та дослідження довготривалості реакції. Психологія як наука про інтенціональні акти свідомості (Ф. Brentano). Психологічна лабораторія та система психології В. Вундта. Структурна школа Е. Тітченера. Функціоналізм в американській психології. Вюрцбурзька школа. Французька соціологічна школа. Описова психологія.

Становлення і розвиток різних галузей психології наприкінці XIX на поч. XX ст.

Література [1; 2; 4; 5; 8; 10; 11; 14; 16; 18; 27; 29; 30].

Тема 6. Становлення і розвиток основних напрямів закордонної психології

Методологічна криза в психології. Зародження провідних напрямків зарубіжної психології: психоаналіз З. Фрейда, біхевіоризм, гештальтпсихологія. Класичний біхевіоризм Дж. Вотсона. Необіхевіористичний напрям в психології (Е. Толмен, Б. Ф. Скіннер, Дж. Мід, А. Бандура). Гештальтпсихологія (В. Келлер, К. Коффка, М. Вертгеймер). Класичний психоаналіз З. Фрейда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К. Юнга: колективне несвідоме та його архетипи. Неофрейдизм. Зміщення акценту з природного на соціальне в новому психоаналізі Г. Саллівана. Основні положення нового психоаналізу К. Хорні.

Гуманістична й екзистенціальна психологія. Теорія особистості Г. Олпорта. Ієрархічна теорія потреб та самоактуалізації А. Маслоу. Феноменологічна концепція розвитку особистості та клієнт-центрована терапія К. Роджерса. Логотерапія В. Франкла. Вчення про стрес С. Сельє. Когнітивна психологія та основні ідеї її представників. Генетична психологія Ж. Піаже.

Література [1–6; 8–10; 12; 14; 15; 17; 19–22; 24; 29; 30; 33].

Тема 7. Виникнення та розвиток психологічної думки в Україні.

Передумови розвитку психології в Україні. Старослов'янські міфологічні уявлення про душу. Філософсько-психологічні ідеї мислителів Київської Русі. Просвітницький рух та барокові форми моралі в Україні в XVII – XVIII ст. Розвиток психології в Україні у XVII столітті (Л. Баранович, І. Гізель). Філософсько-психологічна думка в Україні в епоху Просвітництва (С. Яворський, Ф. Прокопович). Феноменологія самопізнання Г. С. Сковороди.

Розвиток української психології XIX століття (М. Максимович, П. Юркевич, О. Новицький). Психологія мови О. О. Потебні. Відкриття експериментальних лабораторій в Україні. Матеріалістичні уявлення про суть психічних явищ у нормі та патології П. І. Ковалевського.

Розвиток психології на території України в радянський період. Педологія в Україні на початку XX століття. Розвиток рефлексології в Україні за радянських часів (В. П. Протопопов, І. П. Соколянський). Культурно-історична теорія психіки Л. С. Виготського та її вплив на розвиток психології в Україні. Загальнопсихологічна теорія діяльності О. М. Леонтьєва та Харківська школа психології. Діяльнісний підхід С. Л. Рубінштейна. Антропологізм В. І. Вернадського. Культурно-гуманістична психологія в Україні. Г. С. Костюк та заснування Інституту психології в Києві. Психологічні погляди П. Р. Чамати. Психологія вчинку та канонічна психологія В. А. Роменця.

Становлення психології в Україні у роки незалежності. Видатні українські вчені–психологи початку XXI століття.

Література [1; 2; 4; 7; 17; 24; 26; 29; 33].

Плани лекцій

Лекція 5. Становлення психології як науки у XIX столітті та розвиток її галузей.

1. Природничо-наукові передумови перетворення психології в самостійну науку. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розвиток психології.

2. Асоціативна психологія 19 ст. та психологічні ідеї її основних представників.
2. Система психології В.Вундта та структурна школа Е. Тітченера.
3. Психологія як наука про інтенціональні акти свідомості Ф. Brentano та функціоналізм в американській психології.

Ключові слова: рефлекс, «загальний осередок» чуття, закон Белла-Мажанді, специфічна енергія органів чуття, френологія, позитивізм, закон трьох стадій розвитку духу, еволюційна теорія, психологія індивідуальної свідомості, «психологія народів», інтроспекція, експеримент, волюнтаризм, інтенційність, функціоналізм, структуралізм, структура свідомості, аналітична інтроспекція, функціоналізм, процесуальність, потік свідомості, селективність свідомості.

Література [1; 2; 4; 5; 8; 10; 11; 14; 16; 18; 27; 29; 30].

Лекція 6. Становлення і розвиток основних напрямів закордонної психології

1. Класичний біхевіоризм Дж.Вотсона та необіхевіористичний напрямок в психології.
2. Гештальтпсихологія.
3. Глибинна психологія та основні її представники З. Фрейд, А.Адлер, К.Юнг.
4. Гуманістична й екзистенціальна психологія. Логотерапія В. Франкла.

Ключові слова: гештальтпсихологія, гештальт, інсайт, біхевіоризм, поведінка, поведінкові реакції, стимул, необіхевіоризм, проміжні змінні, когнітивна карта, оперантна поведінка, соціальний біхевіоризм, непряме підкріплення, глибинна психологія, психоаналіз, несвідоме, лібідо, Едипов комплекс, комплекс Електри, почуття неповноцінності, прагнення до переваги, соціальний інтерес, колективне несвідоме, архетип, гуманістична психологія, самоактуалізація, ієрархічна теорія потреб, «Я-концепція», конгруентність, клієнтцентована терапія, екзистенціальна психологія, логотерапія, екзистенціальний вакуум, ноогенні неврози, дерефлексія, парадоксальна інтенція.

Література [1–6; 8–10; 12; 14; 15; 17; 19–22; 24; 29; 30; 33].

Лекції 7–8. Виникнення та розвиток психологічної думки в Україні

1. Передумови розвитку психології в Україні: старослов'янські міфологічні уявлення про душу та філософсько-психологічні ідеї мислителів Київської Русі.
2. Філософсько-психологічна думка в Україні в епохи Бароко та Просвітництва.
3. Розвиток української психології XIX століття.
4. Загальні тенденції розвитку психології на території України в радянський період.
5. Розвиток рефлексології в Україні за радянських часів.
6. Культурно-історична теорія психіки Л.С.Виготського, діяльнісний підхід О.М.Леонтьєва та їх вплив на діяльність Харківської школи психології.
7. Психологічні погляди Г.С. Костюка, П. Р. Чамати та психологія вчинку В.А.Роменця.

Ключові слова: Київська Русь, билини, проблема людини, словесна, нестямна та бажальна сили душі, барокова духовна творчість, переображення людини, вчення про дві натури і три світи, феноменологія самопізнання, філософія серця, психологія мови, внутрішня форма слова. рефлексологія, вчення про умовно-рефлекторну діяльність, співвідносна діяльність, культурно-історична теорія психіки, вищі психічні функції, зона найближчого розвитку, теорія провідної діяльності, Харківська школа психології, психічний розвиток дитини, проблеми самосвідомості особистості, суб'єкт, вчинок, ситуація, мотивація, дія, післядія, канон, канонічна психологія.

Література [1; 2; 4; 7; 17; 24; 26; 29; 33].

Плани семінарських занять

Семінарське заняття 6. Становлення психології як науки у XIX столітті та розвиток її галузей.

1. Психологія в першій половині XIX століття: рефлекторне вчення, вчення про органи чуття і головний мозок (Й. Прохазка, Ч. Белл, Ф. Мажанді, І. Мюллер, Г. Гельмгольц; Ф. Галль, П. Флуранс).
2. Ідеї асоціативної психології XIX століття (Т. Браун, Дж. Мілль, Дж. Ст. Мілль, О. Бен, Г. Спенсер).
3. Ніцшеанство в філософсько-психологічній думці.

4. Психофізика та дослідження довготривалості реакції в середині XIX ст.
5. Німецька емпірична психологія І. Ф. Гербарта.
6. Позитивізм О. Конта: основні ідеї.
7. Природничо-наукові передумови перетворення психології в самостійну науку.
8. Вплив теорії Ч. Дарвіна на розвиток психології.
9. Діалектичний матеріалізм та його значення для психології.
10. Психологія як наука про інтенціональні акти свідомості (Ф. Brentano).
11. Психологічна лабораторія та система психології В. Вундта.
12. Структурна школа Е. Тітченера та функціоналізм в американській психології.
13. Становлення і розвиток різних галузей психології наприкінці XIX на поч. XX ст.: експериментальної та диференційної психології, психотехніки, вікової та педагогічної психології; соціальної психології та інших галузей.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 4; 5; 8; 10; 11; 14; 16; 18.

Додаткова: 27; 29; 30

Семінарські заняття 7. Становлення і розвиток основних напрямів закордонної психології

1. Уявлення про гештальтпсихологію та поняття гештальту.
2. Описова психологія В. Дільтея та французька соціологічна школа та її психологічні ідеї.
3. Основні положення класичного біхевіоризму Дж. Вотсона.
4. Необіхевіористичний напрям в психології та його відмінності від класичного біхевіоризму.
5. Соціально-когнітивний біхевіоризм А. Бандури та поняття про непряме підкріплення.
6. Класичний психоаналіз З. Фрейда.
7. Основні положення індивідуальної психології А. Адлера.
8. Сутність колективного несвідомого та його архетипів в аналітичній психології К. Юнга.
9. Основні положення неофрейдизму та його представників Г. Саллівана, К. Хорні.
10. Гуманістична психологія та її основні положення.
11. Теорія особистості та її рис Г. Олпорта.
12. Ієрархічна теорія потреб та самоактуалізації А. Маслоу.
13. Основні ідеї феноменологічної концепції розвитку особистості та клієнт-центрована терапія К. Роджерса.
14. Пошук людиною смислу життя і логотерапія В. Франкла.
15. Загальна характеристика когнітивної психології як напрямку.
16. Генетична психологія Ж. Піаже.
17. Вчення про стрес Г. Сельє. Поняття дистресу та еустресу.

Рекомендована література:

Основна: 1–6; 8–10; 12; 14; 15; 17; 19–22;

Додаткова: 24; 29; 30; 33.

Семінарські заняття 8–9. Виникнення та розвиток психологічної думки в Україні.

1. Старослов'янські міфологічні уявлення про душу.
2. Основні філософсько-психологічні ідеї мислителів Київської Русі: Володимира Мономаха, Никифора, Климента Смолятича, Кирила Туровського, Даніїла Заточника.
3. Уявлення про людину Лазара Барановича та Інокентія Гізеля.
4. Психологічні ідеї Стефана Яворського та Феофана Прокоповича.
5. Феноменологія самопізнання Г. С. Сковороди.
6. Розвиток української психології та основні психологічні ідеї українських вчених XIX століття: М. Максимовича, О. Новицького, П. Юркевича, О. Потебні.
7. Відкриття експериментальних лабораторій в Україні у 19 столітті (П. І. Ковалевський, М. М. Ланге, Г. І. Челпанов, І. О. Сікорський).
8. Загальні тенденції розвитку психології на території України в радянський період.
9. Педологія в Україні на початку 20 століття та її зв'язок з психологією.

10. Розвиток рефлексології в Україні за радянських часів (В. П. Протопопов, І. П. Соколянський).
11. Культурно-історична теорія психіки Л.С.Виготського.
12. Загальнопсихологічна теорія діяльності О.М.Леонтьєва та Харківська школа психології.
13. Діяльнісний підхід С.Л. Рубінштейна. Принцип єдності свідомості та діяльності.
14. Антропокосмізм В. І. Вернадського.
15. Культурно-гуманістична психологія в Україні.
16. Психологічні погляди Г.С. Костюка та П. Р. Чамати.
17. Психологія вчинку та канонічна психологія В.А.Роменця.
18. Видатні вітчизняні вчені-психологи початку ХХІ ст.: С. Д. Максименко, Н. В. Чепелєва, Г. О. Балл, М. Й.; Боришевський та інші.

Рекомендована література:

Основна: 1; 2; 4; 7; 17.

Додаткова: 24; 26; 29; 33.

Теми для самостійної роботи:

1. Німецька емпірична психологія І. Ф.Гербарта.
2. Ніцшеанство в філософсько-психологічній думці.
3. Діалектико-матеріалістичне вчення про психічну діяльність, психіку і свідомість.
4. Вчення про рефлекс та психофізіологія органів чуття в середині ХІХ ст.
5. Психофізика та дослідження довготривалості реакції.
6. Зародження основ медичної психології на початку ХХ ст.
7. Становлення і розвиток експериментальної, диференційної психології та психотехніки наприкінці ХІХ на поч. ХХ ст.
8. Розвиток вікової та педагогічної психології наприкінці ХІХ на поч. ХХ ст.
9. Становлення соціальної психології наприкінці ХІХ на поч. ХХ ст.
10. Французька соціологічна школа та описова психологія.
11. Вюрцбурзька школа та основні ідеї її представників.
12. Основні положення нового психоаналізу та його представників: Г.Саллівана, К.Хорні.
13. Вчення про стрес С.Сельє.
14. Генетична психологія Ж. Піаже.
15. Педологія в Україні на початку 20 століття та її зв'язок з психологією.
16. Антропокосмізм В. І. Вернадського.
17. Діяльнісний підхід С.Л. Рубінштейна. Принцип єдності свідомості та діяльності.
18. Психологічні погляди П. Р. Чамати.
19. Культурно-гуманістична психологія в Україні.
20. Загальні тенденції розвитку психології в Україні у період незалежності та актуальні проблеми сучасної української психології.
21. Видатні українські вчені-психологи початку ХХІ ст. та їх основні ідеї.

Рекомендована література:

Основна: 1–6; 8–10; 12; 14; 15; 17; 19–22;

Додаткова: 24; 26; 29; 30; 33.

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

	Σ	≈	Модуль 1	Модуль 2
--	---	---	----------	----------

Вид діяльності студента		Кількість одиниць	Максимальна к-сть балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	4	4
Відвідування семінарських занять	1	5	5	4	4
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-
Відвідування лабораторних занять	1	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	5	50	4	40
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40	6	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	1	30
Разом			124		133
Максимальна кількість балів			257		
257:100=2,57. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:2,57= загальна кількість балів					

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота 1 (змістовий модуль 1).

1. З'ясувати у чому полягає специфічність предмету історії психології та чим він відрізняється від предмету психології.

2. У відповідний стовпчик таблиці занесіть імена тих вчених, діяльність яких відноситься до відповідного етапу становлення психології як науки.

Вчені: Г. Лейбніц, В. Вундт, преп. Іоанн Дамаскін, Р.Декарт, Демокріт, Д. Гартлі, Сократ, Г. Спенсер, Т. Гоббс, Дж. Вотсон, В.Келер, Платон, Дж. Локк, Геракліт, Ч.Дарвін

1 етап психологія як наука про душу	2 етап психологія як наука про свідомість.	3 етап психологія як наука про поведінку

3. Порівняти персоналістичний та контекстний підходи до вивчення історії психології.

4. З'ясувати основні психологічні ідеї епікуреїзму, стоїцизму та скептицизму.

5. Охарактеризувати особливості арабомовної науки в історії психології. Які психологічні питання вивчали Ібн Сіна та Ібн-аль-Хайсам?

6. Описати сім принципів пізнання за Леонардо да Вінчі.

7. У відповідний стовпчик таблиці занесіть імена тих вчених, діяльність яких відноситься до відповідного напрямку у дослідженні процесів пізнання в епоху Нового часу.

Вчені: Р.Декарт, Ф. Бекон, Т. Гоббс, Б.Спіноза, Дж. Локк, Д. Юм, Г.Лейбніц, Дж. Берклі

Раціоналізм	Емпіризм

Чим раціоналізм відрізняється від емпіризму?

8. Проаналізувати основні ідеї шотландської школи “здорового глузду”.

Самостійна робота 2 (змістовий модуль 2):

1. Охарактеризувати важливі положення та ідеї Вюрцбургської школи щодо розуміння феноменів мислення.

2. Зробити порівняльний аналіз поглядів на несвідоме З.Фрейда та К. Юнга.

3. У поданому нижче тексті безсистемно перераховані основні поняття провідних закордонних напрямів психології.

Ви повинні проаналізувати текст і заповнити таблицю за поданою формою, відповідно до тих понять, які розроблялись цими напрямами.

Текст: несвідоме, поведінка, несвідоме відчуття тривоги, інсайт, Едипов комплекс, потреба у вкоріненні, стимул, гештальт, супер-Его, потреба в індивідуалізації, лібідо.

Психоаналіз	Гештальтпсихологія	Біхевіоризм	Неофрейдизм

4. Охарактеризувати вчення про стрес С.Сельє. Що таке дистрес?

5. Нижче подані твердження основних представників гуманістичної психології: К. Роджерса, Г. Олпорта, А. Маслоу. Визначте, хто є автором твердження. Обґрунтуйте вашу відповідь.

«Самоактуалізовані люди мають дивовижну здатність радіти життю. Їх сприйняття свіжо і наївно. Вони не втомлюються дивуватися, вражатися, відчувати захват і трепет перед численними і різноманітними проявами життя, до яких звичайна людина давно звикла, яких вона навіть не помічає..»

«У ранні роки моєї кар'єри я задавав собі питання: «Як я можу зцілити цю людину?» Тепер я формулюю питання наступним чином: як мені побудувати відносини, які ця людина може використовувати для особистого зростання?»

«Особистість – це скоріше перехідний процес, ніж закінчений продукт. У ній є деякі стабільні риси, але в той же час вона постійно змінюється. Саме цей процес зміни, становлення, індивідуації представляє для нас особливий інтерес».

6. Описати напрямки наукових досліджень видатних сучасних українських психологів – Сергія Дмитровича Максименко, Наталії Василівни Чепелевої та Георгія Олексійовича Балла.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Кожне питання, що включено в кожную самостійну роботу за відповідним змістовним модулем, оцінюється у діапазоні від 0 до 5 балів.

- змістовність – 3 бали;
- відповідність темі і стилю оформлення – 2 бали.

Максимально можливий бал самостійної роботи 1 (за 1 змістовним модулем) – 40 балів; самостійної роботи 2 (за 2 змістовним модулем) – 30 балів.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1–6; 8–10; 11; 12; 14–22;

Додаткова: 24–26; 29; 30; 32; 33.

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- З вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- З вибором кількох правильних відповідей;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень.

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум 25 балів..

5.4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДЗ

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Історія психології та сучасні напрямки психології» – це вид науково-дослідної роботи студента, форма самостійного вивчення актуальних проблем, передбачених навчальною програмою курсу.

ІНДЗ – початковий етап науково-педагогічного дослідження, воно обов'язково має містити результати власного пошуку і висновків, відображати певний рівень навчальної компетентності студента щодо вирішення поставлених завдань.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – навчально-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

5.5. Критерії оцінювання ІНДЗ (навчально-педагогічного дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	3
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	5
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	12
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6	Якість оформлення роботи	2

Тематика реферативного дослідження

1. Міфологічний період розвитку психології.
2. Психологія у давньому Китаї та давній Індії.
3. Матеріалістична філософія та психологія в Давній Греції.
4. Софісти: переорієнтація філософської думки на проблеми людини і суспільних відносин.
5. Сократ: вчення про пізнання, сократівський метод.

6. Ідеалістична філософсько-психологічна система Платона.
7. Філософсько-психологічне вчення Аристотеля.
8. Філософсько-психологічні погляди неоплатоніків.
9. Християнське вчення про сенс людського життя.
10. Погляди на особистість та її духовне життя блаж. Аврелія Августина.
11. Основні течії схоластичної філософії.
12. Фома Аквінський та його схоластичне вчення.
13. Розвиток психологічних ідей у середньовічній арабомовній науці.
14. Гуманізм у духовному житті ренесансної Європи.
15. Основні напрямки гуманістико-відродницької думки: натурофілософія, неоплатонізм, аристотелізм, скептицизм.
16. Леонардо да Вінчі та його філософсько-психологічні погляди.
17. Основні тенденції в розвитку психології у XVII столітті.
18. Психологія Ф. Бекона і завершення етапу розвитку психології в рамках вчення про душу.
19. Свідомість як критерій психіки у філософсько-психологічному вченні Р.Декарта.
20. Емпіричний напрям в психології Нового часу (Т. Гоббс, Дж. Локк).
21. Філософсько-психологічні системи Б.Спінози та Г.Лейбніця.
22. Основні філософсько-психологічні ідеї французького Просвітництва.
23. Філософсько-психологічні ідеї англійського та німецького Просвітництва.
24. Філософія І. Канта.
25. Г.Гегель і феноменологічний принцип у психології.
26. Психологія в першій половині XIX ст.
27. Асоціативна психологія XIX ст.
28. Розвиток еволюційних ідей в біології і їх значення для психології (Ч.Дарвін).
29. Теорія інтенціональних актів свідомості Ф.Бrentано.
30. Система психології В.Вундта.
31. Становлення та розвиток галузей психології на межі XIX – XX ст.
32. Структурна школа Е. Тітченера і функціоналізм в американській психології та їх підходи до розуміння свідомості.
33. Вюрцбурзька психологічна школа та її представники.
34. О.Конт та позитивістський напрямок.
35. І. Ф. Герbart та німецька емпірична психологія.
36. Психологія поведінки (біхевіоризм та необіхевіоризм).
37. Основні принципи та представники гештальтпсихології.
38. З. Фрейд і розвиток психоаналізу.
39. Основні ідеї індивідуальної психології А.Адлера.
40. Колективне несвідоме та його архетипи в аналітичній психології К.Юнга.
41. Когнітивна психологія та її представники.
42. Пошук людиною сенсу життя і логотерапія В.Франкла.
43. Ідеї гуманістичної психології XX століття.
44. Теорія стресу Г. Сельє.
45. Філософсько-психологічні ідеї в Київській Русі.
46. Барокові форми моралі та філософсько-психологічна думка в Україні в епоху Просвітництва.
47. Психологія самопізнання у творах Г.Сковороди.
48. Розвиток української психології XIX століття (М. Максимович, П. Юркевич, О. Новицький).
49. Розвиток психологічної думки в Київському університеті.
50. Психологія мови О.О.Потебні.
51. Особливості розвитку психології на території України в радянський період.
52. Психологічні ідеї П. Р. Чамати.
53. Г.С. Костюк та його психологічні погляди.
54. Харківська школа психології та її представники.
55. Психологія вчинку та канонічна психологія В.А.Роменця.

Рекомендована література:

Основна: 1–6; 8–10; 11; 12; 14–22;

Додаткова: 24–26; 29; 30; 32; 33.

6.1. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік.

6.2. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (залік).

1. Історія психології як особлива галузь знання, її предмет і завдання.
2. Історичне формування предмета психології.
3. Методологічні принципи історико-психологічного дослідження.
4. Методи збору і інтерпретації фактологічного матеріалу в історико-психологічному дослідженні.
5. Культурологічний принцип в історії психології.
6. Основні категорії міфологічної психології: анімізм, метемпсихоз, тотемізм, фетишизм.
7. Психологічна думка в Давньому Китаї: даосизм та конфуціанство.
8. Уявлення про душу представників Мілетської школи.
9. Гіппократ та його теорія темпераменту.
10. Філософсько-психологічні ідеї Демокріта.
11. Філософсько-психологічна думка софістів.
12. Вчення Сократа про душу, про пізнання та сократівський метод.
13. Платон: вчення про світ ідей та ідея безсмертя душі.
14. Аристотель: вчення про душу.
15. Основні напрями еліністичного періоду античної філософсько-психологічної думки: епікуреїзм, стоїцизм та скептицизм.
16. Грецька патристика та її значна роль у розумінні душі людини.
17. Аврелій Августин і його уявлення про душу.
18. Схоластика та її основні течії – реалізм та номіналізм.
19. Схоластичне вчення Фоми Аквінського.
20. Розвиток психологічних ідей у арабомовній середньовічній науці.
21. Загальна характеристика розвитку філософсько-психологічної думки в епоху Відродження.
22. Аристотелізм та неоплатонізм епохи Відродження.
23. Філософсько-психологічні погляди представників іспанського Відродження.
24. Філософська і психологічна думка в епоху Наукової революції (Барокко).
25. Ф. Бекон – засновник англійського емпіризму.
26. Рефлекторне вчення і психологія Р. Декарта.
27. Система філософії Б. Спінози.
28. Монадологічна метафізика Г.Лейбніця.
29. Розвиток емпіризму в науці: Т. Гоббс, Д. Локк, Д. Юм.
30. Психологія французького матеріалізму епохи Просвітництва.
31. Англійське Просвітництво та його особливості.
32. Видатні особистості німецького Просвітництва та їх основні ідеї.
33. Теорія пізнання та етичне вчення І.Канта.
34. Становлення та розвиток асоціативної психології у XIX столітті.
35. Позитивізм О. Конта.
36. Діалектико-матеріалістичні основи психології.
37. Вплив теорії Ч.Дарвіна на розвиток психології.
38. Психологічна лабораторія та система психології В.Вундта.
39. Психологія як наука про інтенціональні акти свідомості (Ф.Бrentано).
40. Структурна школа Е. Тітченера та функціоналізм в американській психології.
41. Вюрцбургська школа та основні ідеї її представників.
42. Гештальтпсихологія: принципи і представники.
43. Класичний біхевіоризм Дж. Вотсона та необіхевіористичний напрямок в психології.

44. Класичний психоаналіз З. Фрейда.
45. Індивідуальна психологія А.Адлера.
46. Аналітична психологія К.Юнга.
47. Основні положення нового психоаналізу та його представників: Г.Саллівана, К.Хорні, Е.Фромма.
48. Ідеї гуманістичної психології ХХ століття.
49. Логотерапія В.Франкла.
50. Вчення про стрес С.Сельє.
51. Когнітивна психологія як сучасний психологічний напрям.
52. Філософсько-психологічні ідеї в Київській Русі.
53. Психологія людини і самопізнання у творах Г.Сковороди.
54. Розвиток української психології у ХІХ столітті (М. Максимович, П. Юркевич, О. Новицький, О.О.Потебня).
55. Особливості розвитку психології на території України в радянський період.
56. Культурно-історична теорія психіки Л.С. Виготського.
57. Теорії діяльності С.Л. Рубінштейна та О.М. Леонтьєва.
58. Харківська школа психології та її представники.
59. Психологічні погляди Г.С. Костюка.
60. Психологія вчинку В.А.Роменця.

6.3. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість оцінок
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	68-74
Достатньо	60-67
Незадовільно	0-59

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Гриньова Н. В. Історія психології. Умань, 2012. 209 с.
2. Євдокімова О. О. Історія психології: навч. посіб. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид. допов. Харків, 2020. 320 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/27c52064-1466-4bae-9dc0-a5aede17e6c4/content>
3. Жуков С.М., Жукова Т.В. Історія психології: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
4. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник / Авт-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с.
5. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 248 с.
6. Роменець В. А. Історія психології. К.: Вища шк., 1978. 440с.
7. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку [Текст] : монографія / Л. З. Сердюк [та ін.] ; за ред. В. В. Турбан ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 306 с.
8. Benjamin Ludy T. A Brief History of Modern Psychology (2nd ed.). 2014. 272 p.
9. Gaztambide D. J.A People's History of Psychoanalysis: From Freud to Liberation Psychology. 2019. 270 p.
10. Goodwin C. J.A History of Modern Psychology (5th ed.). 2015. 512 p.
11. Hergenhahn B. R, Henley T. An introduction to History of Psychology (7th ed.). 2014. 698 p.

- 12.Hunt Morton M. The Story of Psychology. Anchor Books, 2007 877 p.
- 13.Kardas Edward P. History of Psychology: The Making of a Science. 2013. 437 p.
- 14.King D. Brett,Viney Wayne.A History of Psychology: Ideas and Context. 2002. 495 p.
- 15.Lawson R.B., Graham J. E., Baker K.M. A History of psychology: globaliration, ideas, and applections. 2006. 528 p.
- 16.LeaheyT. H.A History of Psychology: From Antiquity to Modernity. 2012. 557 p.
- 17.Mandler G. A History of Modern Experimental Psychology: From James and Wundt to Cognitive Science. MIT Press (MA), 2006. 287 p.
- 18.Robinson D.An Intellectual History of Psychology. Madison: University of Wisconsin Press, 1995. 390 p.
- 19.SchultzD. P., Schultz S. E. History of Modern Psychology (11th ed.). – 2016. 448 p.
- 20.Shiraeв E. B. A History of Psychology: A Global Perspective. SAGE Publications, 2014. 520 p.
- 21.The Oxford Handbook of the History of Psychology (Book Review) / David B. Baker. Oxford University Press, 2012. 672 p.
- 22.Walsh R.T.G., Teo. T. &Baydala, A. *A critical history and philosophy of psychology*. Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 728 p.

Додаткова література:

23. Гридковець Л. М. Психологія як наука про душу в християнській парадигмі: шлях інтеграції теорії в практику. *Практична психологія та соціальна робота*. 2011. № 12. С. 70-72.
24. Грисенко Н.В. Посібник до вивчення курсу «Історія психології». Д.:РВВ ДНУ, 2008. 33 с.
25. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Основи філософії: навч. посібник. Харків: Право, 2003. 352 с.
26. Данилюк І. М. Історія психології України. Західні регіони: навч. посіб. К.: Либідь, 2002. 152 с.
27. Копець Л. Класичні експерименти в психології: навч. Посібник. К.: Києво-Могилянська академія, 2010. 283 с.
28. М'ясоїд П.А. Психологічне пізнання. Історія, логіка, психологія. К.: Либідь, 2016. 560 с.
29. Махній М. М. Історія психології: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім "Слово", 2016. 472 с.
30. Роменець В. А. Історія психології XIX – початку XX століття: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1995. 614 с.
31. Роменець В. А. Історія психології: XVII століття. Епоха Просвітництва: Навч. посібник. К.: Либідь, 2006. 1000 с.
32. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: Навч. посібник. К.: Либідь, 2005. 916 с.
33. Роменець В. А. Історія психології XX століття: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1998. 990 с.